

*Владислав Алексєєнко, аспірант 1 курсу
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна
Науковий керівник: Чубарь О.Г., к.е.н., доцент*

SMART-ЕКОНОМІКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Інноваційний розвиток будь-якої країни відіграє ключову роль в економічному зростанні держави та її конкурентоспроможності на світовій арені.

Згідно щорічного звіту «Глобальний інноваційний індекс 2022» Всесвітньої організації інтелектуальної власності Україна посідає 57 місце у світі за рівнем інноваційної діяльності з показником 31,1. Варто відмітити, що найвищу позицію в даному рейтингу Україна займала в 2020 р. – 45 місце, однак вже в 2021 р. вона посіла 49 місце [2]. Зниження рівня інноваційності вказує на те, що інноваційної розвитку наразі не є в пріоритеті загальнодержавної політики України.

В Україні інноваційну політику як на рівні регіонів, так і країни в цілому не можна вважати ефективною. В деяких регіонах відсутня навіть основа для можливості проведення науково-дослідних робіт, також не є вагомою кількість інноваційно активних підприємств для створення попиту на НДР.

Однією з ключових проблем національної системи інновацій є недостатня взаємодія між всіма її складовими: науковими установами, освітніми закладами та підприємствами. Підприємства реального сектора економіки проявляють недостатній інтерес до результатів вітчизняних наукових досліджень, що значною мірою впливає на наявність низького рівня інноваційної активності. Даються взнаки обмежені інституційні і фінансові можливості держави.

Для підвищення рівня інноваційності головна увага держави повинна бути спрямована на трансформацію економіки з аграрно-сировинного на промислово-інноваційний тип за допомогою сучасних технологій і цифровізації, впровадження концепцій smart-економіки.

Smart-економіка є вагомим компонентом, що об'єднує всі сфери діяльності держави і виступає наступницею економіки, яка базувалася на комплексній модернізації та інноваційному розвитку у всіх галузях.

Об'єкти з префіксом «smart» є такими, що мають елементи «smartness» або «інтелект». Інтелект, враховуючи середовище, стан або розвиток технології, описує новий продукт, який пристосовується до певних функцій або адаптовано до певних обставин непередбаченого середовища і може діяти відповідно [4].

Smart-економіку можна розглядати у вузькому та широкому сенсі. У вузькому значенні під smart-економікою розуміється система економічних відносин і взаємозв'язків у межах певного локалітету, яка забезпечується найсучаснішими технологіями на основі принципів сталості (sustainability) і соціальної відповідальності та слугує цілям створення комфортних і безпечних умов життя громадян. У широкому значенні під smart-економіку трактують як спосіб упорядкування економічних відносин, що заснований на використанні найсучасніших розумних технологій, впровадженні принципів сталості і соціальної відповідальності та підпорядкований цілям створення комфортних і безпечних умов життя громадян [3].

У багатьох випадках поняття smart-економіки використовується як інноваційна економіка, що базується на Індустрії 4.0 та різних мережах. Сучасний вчений-економіст Бакічі Т. у своїх працях стверджує, що smart-економіка повинна передбачати створення інноваційних кластерів та взаємну

співпрацю між підприємствами, науково-дослідними установами та громадянами з метою розробки, впровадження та просування інновацій через ці мережі [1].

Основні ознаки smart-економіки це: розвинена інфраструктура на основі новітніх технологій; соціальний захист населення; високий рівень освіти працівників і підприємницької культури, здатність безпроблемної зміни суміжних галузей персоналом; забезпеченість інформацією та фінансуванням тощо.

Для розуміння сутності smart-економіки важливою є ідея smart-спеціалізації регіонів, яка сприятиме їхньому економічному зростанню в межах країни та на міжнародному рівні. Зміст цієї концепції полягає у визначенні та використанні унікальних можливостей регіонів, їхній взаємодії між собою та з державою на засадах інноваційної політики.

Таким чином, реалізація концепції smart-економіки в Україні може стати рушійною силою інноваційного розвитку держави й економіки загалом. Розвиток smart-економіки сприятиме поширенню високотехнологічного виробництва, збільшенню інноваційної активності, впровадженню «зеленої» економіки та сталого розвитку, підвищенню рівня та якості життя населення. Все це вказує на важливу роль smart-економіки в майбутньому України, особливо в контексті повоєнного відновлення.

Список використаних джерел:

1. Bakici, T., Almirall, E., Wareham, J. (2013), A smart city initiative: The case of Barcelona. Journal of Knowledge Economy, 4(2), P. 135-148.
2. Global Innovation Index 2022. What is the future of innovation-driven growth? 15th Edition. - WIPO, 2022. URL: <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2022-en-main-report-global-innovation-index-2022-15th-edition.pdf>

3. Казюка Н. П., Шекета Є. Ю. Напрями та резерви повоєнного відновлення економіки України. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2022. 18(2). С. 255-264.

4. Трубнік Т. Є., Бикова М. Д. Економічні орієнтири України в контексті перспектив розвитку світової економіки у 2023-2024 роках. Академічні візії. 2023. № 17. С. 17.